

Leuke vangsten in 2000

VL = Virgilius Lefeber, PM = Peter Meegens, TP = Theo Peeters, HP = Harry Pijfers, IR = Ivo Raemakers, JS = Jan Smit, HW = Henny Wiering

CHRYSIDIDAE

Chrysis analis [PM]

Een vrouwtje op 6 augustus, op de Looierhei bij Gennep.

Chrysura austriaca [VL]

Een vrouwtje in de botanische tuin Lichtenberg, op het Nederlandse deel van de St. Pietersberg, gevangen op 30 mei. Deze soort is niet meer gevangen in ons land sinds 1951.

Hedychrum rutilans [VL]

Een vrouwtje op 30 augustus in de botanische tuin Lichtenberg, op het Nederlandse deel van de St. Pietersberg.

Holopyga generosa [VL, PM]

Een vrouwtje op 13 juni, op het Natuurmonumenten-deel van de St. Pietersberg. Deze soort was niet eerder op de St. Pietersberg gevangen. Op 11 juni twee vrouwtjes op de Galgenhei.

VESPIDAE

Eumenes coronatus [JS]

Op 2 juni een vrouwtje in de Meertensgroeve bij Vilt (L.).

Euodynerus dantici [JS]

Op 16 mei een vrouwtje gevangen in de Millingerwaard, op akkerdistel.

Polistes biglumis [VL, TP]

Een mannetje op 25 augustus in de botanische tuin Lichtenberg, op het Nederlandse deel van de St. Pietersberg.

Een vrouwelijk exemplaar van de bergveldwesp op 20 juli. Deze soort is uit ons land alleen bekend van Nuth (1949) en Maastricht (1992-heden). In Maastricht is de soort tot op heden alleen aangetroffen in en direct rond de ENCI-groeve. De nieuwe vindplaats ligt bij Cottessen en is een warme noordhelling van het beekdal van de Cottesserbeek, vlak bij de Belgische grens (Ac. 194-307/8). Het dier werd gevangen in een natte kruidenvegetatie op gewone engelwortel (*Angelica sylvestris*). Op dezelfde vindplaats vloog ook *Polistes dominulus*. Een bezoek naar hetzelfde terrein eind augustus leverde wel *P. dominulus* maar geen *P. biglumis* meer op.

Polistes dominulus [JS]

Een mannetje in Meinerswijk in Arnhem. Dit mannetje had vaste zitplaatsen op een paar dode takken.

CRABRONIDAE

Astata boops [VL]

In augustus drie vrouwtjes op het terrein van de Schark, op het Nederlandse deel van de St. Pietersberg.

Crabro scutellatus [HP]

Bij de bronvijver op camping 'De witte berg' in Ootmarsum ligt een vrij grote zandvlakte. Vlakbij bevindt zich een grote kolonie van *Crabro scutellatus*. In deze zandvlakte vind je kleine hoopjes zand met opzij een gaatje. Als je zo'n 'minimolshoopje' opent, vliegt er een aantal mannetjes uit, zo'n 5 a 6, die kennelijk gezamenlijk in zo'n hoopje zand overnachten. Witt (1998) schrijft in zijn wespenboekje over *Crabro peltarius*: 'In Nistholzern konnten Übernachtungsgesellschaften mit 5 Männchen angetroffen werden'.

Harpactus tumidus [VL]

Op 15 augustus een vrouwtje op het terrein van de Schark, op het Nederlandse deel van de St. Pietersberg.

Lestica alata [JS]

Op 13 augustus een vrouwtje, met prooi op het landgoed Huis ter Heide (Natuurmonumenten), gelegen ten noorden van Tilburg.

Passaloecus clypealis [HW]

Hompelvoet, 20 juni gevangen door K. de Kraker.

APIDAE

Andrena denticulata [PM]

Op 11 juli een vrouwtje op een kerkhof in Nijmegen.

Andrena fulvida [JS]

Tijdens de excursie van de sectie op 17 juni een vrouwtje gevangen op de Borkense baan, bij Winterswijk.

Ceratina cyanea [JS]

Bij Winterswijk, langs de oude leemkuilen van een steenfabriek, een vrouwtje op 17 juni.
Coelioxys mandibularis [IR]

Een vrouwtje op 13 augustus op Jasionne op de Boshoverheide te Weert.

Colletes marginatus [PM]

Een mannetje op de Looierheide bij Genneep, op 16 juli.

Heriades truncorum [HP]

In mijn tuin hangen veel houtblokken met gaatjes voor aculeaten waarvan o.a. *Heriades truncorum* veel gebruik maakt (enkele tientallen ex.). In de eerste week van augustus zag ik een vrouwtje van de tronkenbij bezig met het afdichten van zo'n gaatje. Een tweede vrouwtje komt erbij, lijkt mee te helpen, maar al gauw ontstaat er ruzie. Ze vallen elkaar aan, bijten, vallen samen omlaag en komen toch weer samen bij het gaatje dat bijna gesloten is. Dan vliegt het tweede vrouwtje met een brokje afdichtingsmateriaal tussen de kaken weg en verdwijnt in een blokje met rietstengels. Even later herhaalt zich een en ander: neerkomen bij het eerste vrouwtje, knagen aan het afdichtingsmateriaal, ruzie, wegvliegen met een klein stukje in de kaken en verdwijnen in een rietstengel. Kennelijk gebruikt vrouwtje nummer twee materiaal van haar buurvrouw om haar broedcellen te bouwen.

Hylaeus difformis [TP]

Op 20 juli ving ik een vrouwtje van deze zeer zeldzame soort op de stam van een dode fruitboom bij Cottessen. De nieuwe vindplaats ligt in een kruidenrijk grasland op een warme noordhelling van het beekdal van de Cottesserbeek, vlak bij de Belgische grens (Ac. 194-307/8) en wordt beheerd door het Limburgs Landschap. Een tweede zoektocht naar de soort op dezelfde vindplaats op het eind van augustus leverde geen nieuwe resultaten op. De soort is nieuw voor de provincie Limburg en betreft het de vierde vindplaats in ons land. Immers het exemplaar van Kortenhoeve (1952) bleek na controle tot een nieuwe soort voor ons land te behoren (mond. meded. Wiering). De laatste vondst van *H. difformis* was van Wesepe (1975).

Hylaeus leptocephalus [TP]

Op 12 juni ving ik op een veldje met zandblauwtjes in een schrale greppel langs de Veldstraat bij de golfbaan van de Efteling (Ac. 130-405), een mannetje van deze soort. Het dier bleek de eerste Noord-Brabantse vondst van deze soort.

Melecta luctuosa [VL]

Twee mannetjes en twee vrouwtjes, gevangen op respectievelijk 5 en 7 mei, in een vangtent op de St. Pietersberg in het terrein van Natuurmonumenten.

Nomada conjungens [JS]

Op 2 juni een vrouwtje in de Meertensgroeve bij Vilt.

Nomada integra [IR]

Op 31 mei een tiental vrouwtjes langs een steilrandje bij een Maasarm in Alem, samen met *A. humilis*.

Nomada zonata [JS]

Op 9 april twee mannetjes en twee vrouwtjes in het natuurontwikkelingsgebied Meinerswijk in Arnhem (zie pag. 13).

Osmia leaiana [TP]

Bij de Achterste Hoeven, een grasland-enclave in de Drunense Duinen (Ac. 134-408), ving ik op 30 juni mijn eerste vrouwtje van deze soort op speerdistel (*Cirsium vulgare*) binnen een uitgerasterde bosrand. Deze oligolectische soort die bovengronds nestelt, is in ons land zeer sterk achteruitgegaan.

Op 12 augustus ving ik mijn tweede vrouwtje van deze soort op knoopkruid (*Centaurea jacea*) in een bloemrijk hoekje bij een boomgaard langs de Beltweg in Siebengewald (Ac.

201-408). Ik kende de soort alleen van enkele vangsten van Fred Moussault uit juli 1989 op Weelde-Station (Ac.123-379), een oud spoorwegemplacement op de Belgisch-Nederlandse grens.

Is 1999 een goed jaar voor *Osmia leaiana* geweest, of bezocht ik in 2000, mijn 15e veldjaar, pas de beste plekken op de juiste momenten?

Sphecodes albilabris [HP]

Veertien augustus 2000 waren we op de Needse Berg (Ac. 237-463). Deze berg is geen berg meer, maar een grote, diepe zandvlakte, waarin veel aculeaten nestelen. We zagen talrijke mannetjes van de grote bloedbij *Sphecodes albilabris* rondvliegen. Opeens zag mijn vrouw een grote groep van deze bijensoort over elkaar heen rollen. Het bleek een vrouwtje te zijn dat, kennelijk net uit de grond gekropen, belaagd werd door een groot aantal mannetjes, die allemaal met haar probeerden te paren. Kennelijk waren al deze doldrieste mannen aangelokt door een sexuele lokstof, een feromoon.